

ترجمہ و توضیح

مکاسب

شیخ انصار

بیچ

توضیح و تعلیق

حضرت آیت اللہ پایانی

محمد مسعود عباسی

موسسه انتشارات دارالعلم

ترجمه و توضیح مکاسب (بیع) جلد ۶

مؤلف: شیخ انصاری

توضیح و تعلیق: حضرت آیت الله پایانی

ترجمه: محمد مسعود عباسی

ناشر / موسسه انتشارات دارالعلم

تیراژ / ۲۰۰۰ جلد

قیمت / ۳۲۰۰ تومان

نوبت چاپ / اول ۱۳۸۷

قطع و صفحه / وزیری ۲۷۲ صفحه

دفتر مرکزی / قم خیابان ارم، مقابل کوچه ۲۰، پلاک ۳۵۷

تلفن / ۹ - ۷۷۴۴۲۹۸ / فکس / ۷۷۴۱۷۹۸، تلفن انبار / ۲۹۱۰۱۷۷

دفتر تهران / خیابان انقلاب، ۱۲ فروردین، ساختمان تجاری ناشران

طبقه همکف شماره ۱۸ / ۱۶ تلفن: ۶۶۹۷۳۸۰۹ - ۶۶۹۵۵۴۰۵

چاپ / شرکت چاپ قدس قم، تلفن ۷۷۳۱۳۵۴ / فکس ۷۷۳۴۴۴۳

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است

شابک ۸-۰۰۱-۲۰۴-۹۶۴-۹۷۸ دوره ۵-۰۱۵-۲۰۴-۹۶۴-۹۷۸

فهرست مطالب

مجیز [= اجازه دهنده]

- ۱۱..... مجیز
- ۱۱..... ۱. جایز التصرف بودن مجیز در حال اجازه کردن
- ۱۲..... ۲. وجود مجیز در هنگام عقد
- ۱۴..... مثال علامه حلی برای عدم وجود مجیز در زمان عقد
- ۱۶..... ۳. جایز التصرف بودن مجیز در زمان عقد
- ۱۷..... چند مسأله
- ۱۷..... مسأله نخست: به سبب حجر، جایز التصرف نباشد
- ۱۸..... مسأله دوم: به سبب عدم ملک، جایز التصرف نباشد
- ۱۸..... صورت‌های «مَنْ بَاعَ شَيْئاً ثُمَّ مَلَكَه»
- ۱۹..... یک) صورتی که برای خودش بفروشد، سپس بخرد و اجازه کند
- ۲۱..... اشکالات محقق شوشتری بر صحت عقد
- ۲۲..... ۱. فضولی برای خود فروخته
- ۲۲..... ۲. مالک، اجازه نداده و بیع از سوی او منعقد نیست
- ۲۳..... ۳. کالا پیش از دخول به ملکیت فروشنده، از ملکیت او خارج شده است
- ۲۶..... ۴. در یک زمان، کالا هم مال مالک می‌شود و هم مال مشتری
۵. توقف اجازه مشتری اول، بر مشتری دوم و اجازه مشتری دوم بر مشتری اول، و
- ۳۲..... توقف صحت هر یک از دو عقد، بر اجازه مشتری غیر فضولی
- ۳۴..... ۶. جایی برای انضمام اجازه وجود ندارد

۷. نهی رسول خدا ﷺ از بیع مال غیر خود..... ۳۹
- فروش برای خود و بدون توقف بر اجازه..... ۵۰
- دو در صورتی که برای خود بفروشد، سپس مالک شود و اجازه نکند..... ۵۴
- مسأله سوم: صور فروش کالای دیگری به خیال غیر متصرف بودن..... ۵۷
۱. از سوی مالک بفروشد، سپس معلوم شود خودش، ولی است..... ۵۸
۲. برای خود بفروشد، سپس معلوم شود خودش ولی است..... ۶۰
۳. از سوی مالک بفروشد، سپس معلوم شود خودش مالک است..... ۶۰
- نیاز به اجازه..... ۶۴
۴. برای خود بفروشد به اعتقاد آنکه مال دیگری است، سپس معلوم شود مال خودش است..... ۷۱

عقد اجازه شده

۱. عقد مجاز، باید جامع شرایط باشد..... ۷۲
- استمرار شرایط تا زمان اجازه..... ۷۴
۲. عقد مجاز، برای مجیز، به تفصیل معلوم باشد..... ۷۵
۳. حکم عقود مترتب..... ۷۷
- اشکال شمول حکم جواز تتبع عقود، نسبت به علم مشتری به غیب..... ۸۲
- عدم ورود اشکال بر فرض کشف..... ۸۸

احکام ردّ

شیوه تحقیق ردّ:

- الف) ردّ قولی..... ۹۱
- تحقیق ردّ با تصرفی که کالا را از مالکیت خارج نمی‌کند..... ۹۲
- تصرفات منافی با مالکیت مشتری..... ۹۴
۱. تصرفاتی که با آگاهی مالک از عقد فضولی انجام می‌شوند..... ۹۵

۲. تصرفاتی که بدون آگاهی مالک از عقد فضولی، انجام می‌شوند..... ۹۶
- ب) ردّ فعلی..... ۹۸
- مسأله: حکم مالک غیر مجیز، با مشتری..... ۱۰۰
- حکم مشتری با فضولی..... ۱۰۱
۱. رجوع مشتری برای ثمن، به فضولی در صورت جهل به فضولی بودن..... ۱۰۱
- علم به فضولی بودن و بقای ثمن..... ۱۰۲
- حکم تلف ثمن..... ۱۰۳
- عدم نقض، با علم به فساد بیع..... ۱۰۸
- بیع صحیح و باطل، سبب ضمانت است..... ۱۱۰
- خداشه بر مستند مشهور..... ۱۱۲
- ثبوت رجوع، در صورتی که فضولی از سوی مالک بفروشد و ثمن را بگیرد..... ۱۱۳
- ثبوت رجوع، در صورتی که ثمن را بدون اذن مشتری بگیرد..... ۱۱۴
۲. حکم پرداخت غرامتی - غیر از ثمن - به مالک، توسط مشتری..... ۱۱۵
- حکم صورت جهل و علم به فضولی بودن..... ۱۱۶
- روایات ساکت از رجوع مشتری به بایع..... ۱۱۸
- غرامتی که در مقابل منافع استفاده نشده، قرار دارد..... ۱۲۲
- غرامتی که در مقابل کالا، است..... ۱۲۸
- غرامتی که در ازای اجزاء تلف شده، پرداخت می‌شود..... ۱۳۱
- غرامتی که در ازای اوصاف تلف شده، پرداخت می‌شود..... ۱۳۱
- حکم غرامتی که مشتری در موردی که بیع از جهت فضولی بودن باطل باشد، می‌پردازد..... ۱۳۱
- چگونگی اشتغال ذمه‌های متعدد به یک مال..... ۱۳۳
- حکم مالک نسبت به ایادی متعاقب..... ۱۳۴
- حکم نسبت برخی از ایادی متعاقب به برخی دیگر..... ۱۳۷
- علت رجوع ضامن سابق به لاحق..... ۱۳۷
- بقای کالا در ایادی متعاقب..... ۱۴۲

- مسأله: بیع فضولی مال خود را با مال دیگری ۱۴۴
- راه شناخت ثمن هر قسمت ۱۴۶
- چگونگی تقسیط ثمن نزد گروهی از فقها ۱۴۷
- خداشه بر کیفیت یاد شده ۱۴۹
- شیوه صحیح ۱۵۱
- چگونگی تقسیط ثمن در مثلی ۱۵۳
- مسأله: فروش نصف مشاع توسط صاحبش ۱۵۴
- بایع، وکیل در بیع نصف یا ولی باشد ۱۵۶
- هبه زن نصف صداقتش را که مشاع است، پیش از طلاق ۱۵۹
- اقرار به نصف در شرکت ۱۶۰
- اقرار یکی از دو شریک در ارث به نسب ۱۶۷
- مسأله: بیع قابل تملک و غیر قابل تملک ۱۶۹
- صحت بیع در کالای قابل تملک فقط ۱۶۹
- تقیید حکم به صورت جهل مشتری ۱۷۰
- طریق تقسیط ثمن بر مملوک و غیر مملوک ۱۷۳
- طریق شناخت قیمت غیر مملوک ۱۷۳
- مسأله: ولایت پدر و جد ۱۷۴
- عدم اعتبار عدالت در ولایت پدر و جد ۱۷۴
- شرط وجود مصلحت یا کفایت عدم مفسده ۱۷۶
- ظهور اجماع بر اشتراط عدم مفسده، بلکه وجود مصلحت ۱۷۹
- کفایت عدم مفسده ۱۸۱
- مشارکت اجداد با پدر ۱۸۳
- نبود پدر و بودن جد ۱۸۳
- مسأله: ولایت فقیه ۱۸۴
- مناصب فقیه جامع الشرایط ۱۸۵
- ثبوت ولایت به معنی اول برای پیامبر و ائمه: ۱۸۷

۱۸۸	استدلال به قرآن
۱۸۹	استدلال به روایات
۱۹۰	استدلال به اجماع و عقل
۱۹۱	دلیل ثبوت ولایت ائمه: به معنای دوم
۱۹۴	استدلال بر ولایت فقیه به معنای نخست
۱۹۷	معنای دوم ولایت فقیه
۱۹۸	قاعده کلی مواردی که اذن گرفتن از فقیه، واجب است
۱۹۹	دلایل وجوب اذن گرفتن از فقیه
۲۰۲	نسبت میان توقیع و عمومات اذن
۲۰۴	محدودیت مدلول ادله
۲۰۵	خلاصه: در اینجا دو مقام و مورد متفاوت وجود دارد:
۲۰۶	تمسک به روایت «سلطان، سرپرست بی سرپرستان است»
۲۰۷	مراد از «بی سرپرستان»
۲۰۹	مسأله: ولایت مؤمنین عادل
۲۱۴	دلیل بر اشتراط عدالت
۲۱۶	کفایت امانت
۲۱۹	عدم اعتبار عدالت در مباشرت و تصدی عمل
۲۲۰	اشتراط عدالت در مواردی که متعلق به غیر است
۲۲۲	آیا مداخله مؤمنی که متصدی شده، جایز است؟
۲۲۳	مداخله فقیهی در کار فقیه دیگر
۲۲۸	رعایت مصلحت سود یتیم
۲۲۹	استدلال به آیه «وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ»
۲۲۹	معانی «قرب»
۲۳۱	معانی «أحسن»
۲۳۴	کفایت عدم مفسده
۲۳۶	وجوب مراعات اصلح

- مسأله: عدم صحت انتقال بندهٔ مسلمان به کافر..... ۲۴۰
- دلیل قول مشهور..... ۲۴۰
- خداشه بر دلیل قول مشهور..... ۲۴۲
- خداشه در استدلال به آیه «نفی سبیل»..... ۲۴۴
- تملیک منافع مسلمان به کافر..... ۲۴۸
- عدم تفاوت میان آزاد و بنده..... ۲۴۸
- رهن گذاشتن بندهٔ مسلمان نزد کافر..... ۲۵۰
- عاریه و ودیعه دادن بندهٔ مسلمان به کافر..... ۲۵۱
- مراد از «کافر»..... ۲۵۲
- فروش بندهٔ مؤمن به مخالف..... ۲۵۴
- موارد جواز تملک کافر نسبت به بندهٔ مسلمان..... ۲۵۴
۱. خرید در پی اعتناق باشد..... ۲۵۴
۲. با بیع شرط عتق کند..... ۲۵۷
- تملیک قهری کافر نسبت به مسلمان..... ۲۵۸
- عدم استقرار مسلمان بر ملک کافر، و وجوب بیعش بر علیه او..... ۲۵۹
- عدم ثبوت خیار در بیع یاد شده..... ۲۶۰
- مخالفت محقق ثانی..... ۲۶۲
- خداشه بر مخالفت محقق ثانی..... ۲۶۳
- مسأله: نقل مصحف به کافر..... ۲۶۵
- الحاق احادیث پیامبر و ائمه به مصحف..... ۲۶۶